

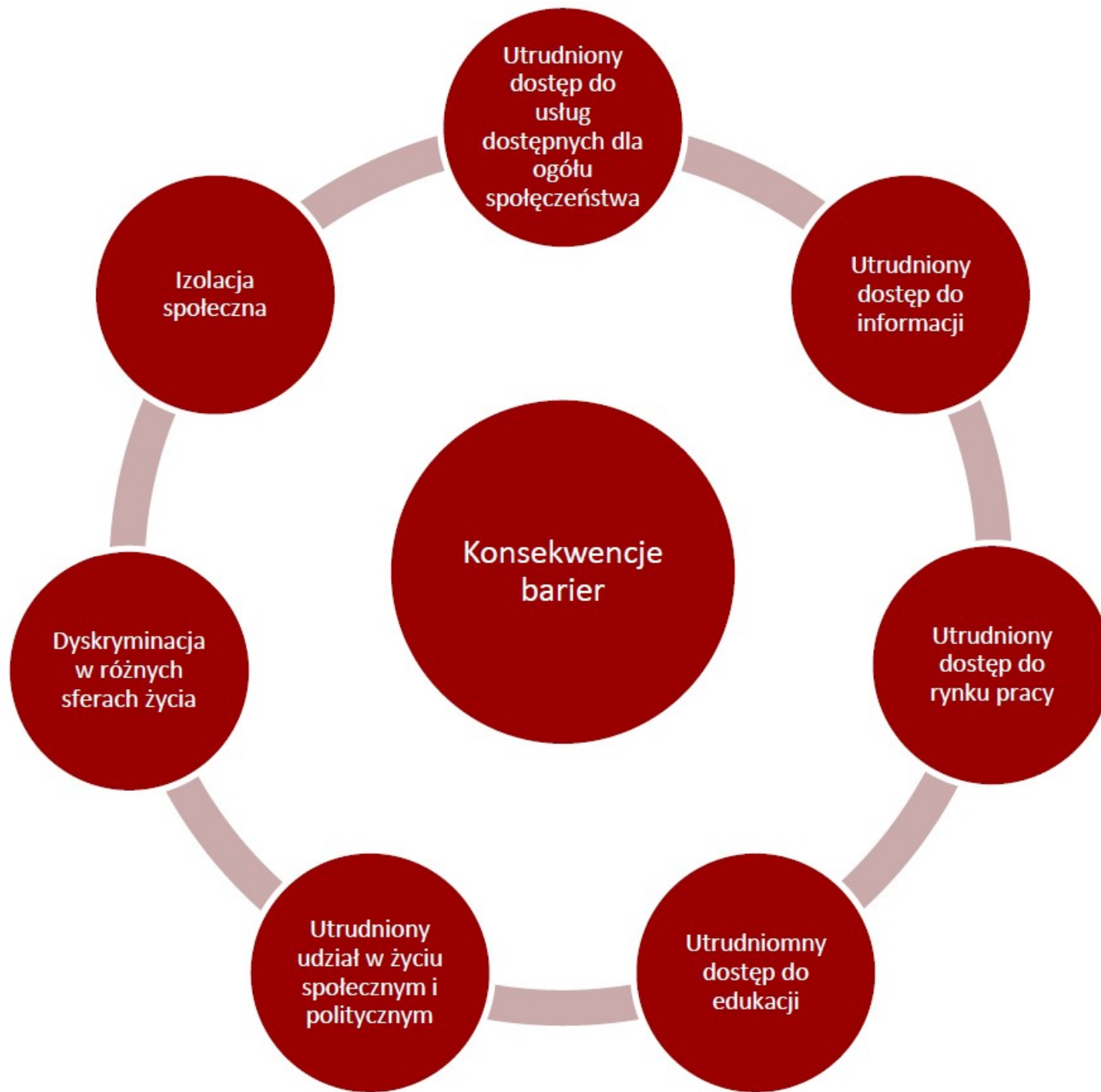
Realizacja zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami

Wojewódzki Urząd Pracy
w Toruniu

Podstawy prawne Zasady Równości Szans i Niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami

Kwestię równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, regulują przede wszystkim następujące akty prawne i dokumenty:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej,
- Konwencja ONZ o prawach osób niepełnosprawnych,
- Traktat o Unii Europejskiej,
- ustawa z 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania,
- Rozporządzenie ogólne i rozporządzenie dotyczące EFS Parlamentu Europejskiego i Rady,
- Umowa Partnerstwa,
- Europejska strategia w sprawie niepełnosprawności,
- Agenda działań na rzecz równości szans i niedyskryminacji w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020.
- **Wytyczne w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020**

Standardy dostępności dla polityki spójności 2014-2020

Standardy dostępności dla polityki spójności 2014-2020

- **Wytyczne w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020**
 - Zał. 1. Standard minimum realizacji zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach projektów współfinansowanych z EFS
 - **Zał. 2. Standardy dostępności dla polityki spójności 2014-2020**

Standardy dostępności dla polityki spójności 2014-2020

- Głównym celem standardów dostępności dla polityki spójności 2014-2020 jest **zapewnienie, osobom z niepełnosprawnościami na równi z osobami pełnosprawnymi dostępu do funduszy europejskich** w zakresie:
 - udziału
 - użytkowania
 - zrozumienia
 - komunikowania się
 - skorzystania z ich efektów.
- **Standardy powinny być przestrzegane przez instytucje biorące udział we wdrażaniu funduszy europejskich i beneficjentów.**

Standardy dostępności dla polityki spójności 2014-2020

Standardy regulują dostępność w tych obszarach, gdzie nie jest ona uregulowana innymi przepisami lub innymi standardami dostępności (na przykład standardami miejskimi).

Założenie, że do projektu ogólnodostępnego nie zgłoszą się osoby z niepełnosprawnościami lub zgłoszą się osoby wyłącznie z określonymi rodzajami niepełnosprawności – jest dyskryminacją.

Standardy dostępności dla polityki spójności 2014-2020

Standardy zawarte w Wytyczne w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji(...):

- szkoleniowy,
- edukacyjny,
- **informacyjno-promocyjny,**
- Transportowy,
- cyfrowy,
- Architektoniczny.

Standard szkoleniowy

Realizacja szkolenia / kursu / warsztatu / doradztwa

- Jeżeli w projekcie biorą udział osoby z niepełnosprawnościami, **sposób organizacji wsparcia jest dostosowany do ich potrzeb**, z uwzględnieniem rodzaju i stopnia niepełnosprawności uczestników.
- W przypadku obecności uczestników/-czek z niepełnosprawnościami:
 - **uwzględnia się wsparcie na wyrównywanie szans** (na przykład: asystent osoby z niepełnosprawnością, tłumacz przewodnik, technologie asystujące)
 - **zapewnia elastyczność form wsparcia** (na przykład: wydłużony czas trwania szkoleń – potrzeba tłumaczenia na język migowy, konieczność wolniejszego mówienia, krótsze sesje szkoleniowe, częstsze i dłuższe przerwy)
 - **zapewnienie bezpieczeństwa psychicznego** (na przykład: poprzez zapewnienie odpowiedniej przestrzeni, zwiększenie liczby godzin, wolniejsze tempo prowadzenia spotkania lub indywidualne spotkanie dla osób o obniżonej normie intelektualnej).

Standard szkoleniowy

- **Wszystkie działania świadczone w projektach, odbywają się w budynkach (miejscach), w których:**
 - wejście do budynku jest na poziomie terenu wokół budynku.
 - Jeśli zastosowano schody, to jest winda, dostępny podjazd lub sprawna platforma przyschodowa,
 - na kondygnacjach dostępnych dla osób z niepełnosprawnością są przystosowane toalety,
 - o ile to możliwe na korytarzach nie ma wystających gablot, reklam, elementów dekoracji, które mogłyby być przeszkodą dla osób z niepełnosprawnościami.

Standard szkoleniowy

- **Materiały szkoleniowe w projekcie z otwartą rekrutacją** są przygotowane w sposób dostępny i są udostępniane dla potencjalnych uczestników/czek co najmniej w wersji elektronicznej.
- **W projekcie z zamkniętą rekrutacją** – materiały są możliwe do pozyskania dla potencjalnych uczestników **co najmniej w wersji elektronicznej**, o ile będą one służyć również po zakończeniu projektu innym osobom niż uczestnicy/czki projektu.
- **Materiały szkoleniowe** są przygotowane, co najmniej w wersji elektronicznej zgodnie ze **standardem cyfrowym**.

Standard informacyjno-promocyjny

- W działaniach informacyjno-promocyjnych nie wykorzystuje się przekazu dyskryminującego, ośmieszającego bądź utrwalającego stereotypy ze względu na niepełnosprawność czy inne przesłanki wskazane w artykule 7. rozporządzenia ogólnego, takie jak:
 - płeć,
 - rasę
 - pochodzenie etniczne,
 - religię,
 - światopogląd,
 - wiek lub orientację seksualną.
- Tam gdzie jest to zasadne należy różnicować tematykę przekazu i sposoby komunikacji w zależności od oczekiwanych potrzeb odbiorców.

Standard informacyjno-promocyjny

Wydarzenia o charakterze informacyjno-promocyjnym niewymagające wcześniejszego zgłoszenia się/rejestracji:

- dostępność architektoniczna
- dostęp do usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami:
 - Pętla indukcyjna / tłumacz z j. migowego ew. video-tłumacz
 - Dostępność dla osób z psem asystującym
 - Wsparcie asystenta osób z niepełnosprawnościami
 - Materiały z audiodeskrypcją

PN-EN 60118-4

Standard informacyjno-promocyjny

- Jeżeli wydarzenie organizowane jest z wykorzystaniem **postępowania na podstawie ustawy Prawo zamówień publicznych** zamawiający już na **etapie dokumentacji zamówienia uwzględnia kwestie dostępności** – w zależności od tego co jest treścią tego zamówienia (na przykład klauzule społeczne – włączenie osoby z niepełnosprawnością do wykonania zamówienia; uniwersalne projektowanie – materiały audio-video).
- **Materiały służące informowaniu o wydarzeniu** (na przykład zaproszenia, plakaty, ulotki, ogłoszenia prasowe, strona internetowa z rejestracją) **są przygotowane, co najmniej w wersji elektronicznej.**
- Jeżeli wydarzenie posiada swoją dedykowaną **stronę internetową**, gdzie prowadzona jest między innymi rejestracja, to jest ona **dostępna** (to znaczy zgodna ze standardem cyfrowym).
- **Na stronie zawarta jest informacja, w jaki sposób wydarzenie będzie dostępne dla osób z niepełnosprawnością.**

Standard informacyjno-promocyjny

Materiały informacyjne, uwzględniają następujące elementy:

- dane kontaktowe do organizatora (co najmniej 2 kanały kontaktu)
- mapa oraz sposób dojazdu na miejsce wydarzenia publicznymi środkami transportu i z różnych kierunków samochodem
- dostępność parkingu, w tym liczby miejsc postojowych dla osób z niepełnosprawnościami
- informacje dotyczące dostępności budynku (miejsca), w którym ma odbyć się wydarzenie

Standard informacyjno-promocyjny

- **Komunikacja z potencjalnymi uczestnikami/uczestniczkami wydarzeń odbywa się przez co najmniej dwa kanały komunikacji** (na przykład z wykorzystaniem telefonu; e-maila; informacji w mediach społecznościowych).
- Filmy i multimedia, zawierają audiodeskrypcję (wszędzie tam, gdzie informacja niesiona obrazem jest istotna dla odbiorcy i ma znaczenie poznawcze).
- Transmisja on-line wydarzenia (o ile jest organizowana), udostępnia napisy rozszerzone na żywo.

Standard informacyjno-promocyjny

- Materiały z wydarzenia są możliwe do pozyskania dla jego uczestników/-czek w postaci **dostępnego pliku**.
- Jeżeli materiały są wydrukowane bądź na przykład przekazywane w formie płyty z prezentacją – leżą w miejscach dostępnych dla osób na wózkach inwalidzkich.

Standard informacyjno-promocyjny

Wydarzenia o charakterze informacyjno-promocyjnym wymagające wcześniejszego zgłoszenia się/rejestracji”

- Wszystkie spotkania otwarte, organizowane z udziałem środków funduszy europejskich, wymagające wcześniejszej rejestracji, **umożliwiają zgłoszenie specjalnej potrzeby uczestników/-czek.**
- **Co najmniej jedno z pytań w formularzu rejestracyjnym dotyczy indywidualnych, specjalnych potrzeb uczestników/-czek.**
- **Zgłoszenie specjalnej potrzeby obliguje organizatora wydarzenia do jej spełnienia w możliwie największym stopniu.**
- Należy wówczas postępować jak w przypadku wydarzeń niewymagających wcześniejszego zgłoszenia się/rekrutacji.

Standard informacyjno-promocyjny

Dobre praktyki

Pytanie o specjalne potrzeby może wyglądać następująco:

Co moglibyśmy jeszcze zrobić, aby Pan/Pani czuł/czuła się u nas komfortowo?

Proszę zaznaczyć usługę, której Pan/Pani potrzebuje i poinformować nas o tym:

- tłumacz Polskiego Języka Migowego
- tłumacz Systemu Językowo-Migowego
- pętla indukcyjna
- powiększony tekst
- wsparcie asystenta: osoby niewidomej, osoby głuchoniewidomej, osoby z niepełnosprawnością fizyczną
- szczególne potrzeby w zakresie żywienia
- inne
- preferowana forma kontaktu: telefon e-mail sms

Standard informacyjno-promocyjny

- W przypadku spotkań, które wymagają rejestracji, gro zasad zbieżna jest z wymaganiami stawianymi spotkaniom otwartym.

Standard informacyjno-promocyjny

Teksty – są pisane prostym językiem

- o ile to możliwe, unika się żargonów, skrótów i związków frazeologicznych
- nie używa się trudnych wyrazów, a także skrótów zapożyczonych z innego języka, chyba że są dobrze znane
- jeśli używane są skróty branżowe (na przykład EFSiI, PO WER, UP), to przy pierwszym ich użyciu w dokumencie wskazuje się w nawiasie ich rozwinięcie
- w zdaniach stosuje się stronę czynną zamiast biernej
- podawane są przykłady
- wyrównane są do lewej strony – nie stosujemy justowania
- stosuje się zdania krótkie, jeśli jest to możliwe – pozytywne zamiast negatywnych (na przykład: „Realizuj dostępny projekt” zamiast „Nie powinieneś realizować niedostępnego projektu”).

Standard informacyjno-promocyjny

Materiały – informacja pisana

- Materiały są przygotowane co najmniej w wersji elektronicznej.
- Organizator wydarzenia decyduje, w jaki sposób i którymi sposobami komunikacji zapewnia dostępność materiałów na przykład wersja w druku powiększonym, wersja w języku łatwym do czytania, w systemie Braille'a, nagrania tłumaczenia na język migowy na nośniku elektronicznym.

Standard informacyjno-promocyjny

Dzielenie wyrazów – funkcja domyślnie **wyłączona**.

- Do rozsuwania znaków używa się funkcji „tekst rozstrzelony”.
- Błędem jest wstawianie spacji między literami, ponieważ czytnik ekranu każdą z liter będzie traktował jak oddzielny wyraz.

Czcionka:

- bezszeryfowa, czyli o kroju pozbawionym ozdobników w postaci szeryfów – końcówki znaków są proste (na przykład Helvetica, Arial, Calibri, Tahoma); przykłady czcionek szeryfowych, których nie należy stosować, to między innymi Times New Roman, Century
- rozmiar: minimum 12
- należy stosować interlinię między wierszami: 1,15 lub 1,5.

Uniwersalne projektowanie

„Uniwersalne projektowanie” oznacza **projektowanie produktów, środowiska, programów i usług w taki sposób**, by były **użyteczne dla wszystkich**, w możliwie największym stopniu, bez potrzeby adaptacji lub specjalistycznego projektowania.

„Uniwersalne projektowanie” nie wyklucza pomocy technicznych dla szczególnych grup osób z niepełnosprawnościami, jeżeli jest to potrzebne.

Równość szans, niedyskryminacja, dostępność

- projektodawcy powinni pamiętać o tym, że **już podczas rekrutacji do projektu należy zdiagnozować wynikające z niepełnosprawności potrzeby uczestników.**
- Pozwoli to na **optymalizację wsparcia**, które będzie im udzielane w kolejnych **etapach projektu.**
- Poznanie **potrzeb uczestników z niepełnosprawnościami** ułatwi projektodawcy podjęcie kroków umożliwiających tym osobom udział na równi z innymi jego uczestnikami, m.in. dzięki:
 - **skonkretyzowaniu racjonalnych usprawnień**, których koszt został zaplanowany w budżecie projektu,
 - realizacji innych działań optymalizujących świadczone wsparcie.

Równość szans, niedyskryminacja, dostępność

- Zaplanowanie przez projektodawcę na etapie opracowywania wniosku o dofinansowanie sposobów zapewniających dostępność projektu dla osób z niepełnosprawnościami **nie może mieć jedynie charakteru deklaracyjnego** i musi znajdować **odzwierciedlenie podczas realizacji działań**.
- kwestie równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, są sprawdzane podczas ogólnych **kontroli projektów**.
- Ocenia się w szczególności **mechanizmy zapewnienia osobom z niepełnosprawnościami dostępności**, w tym **eliminowanie czynników ograniczających ją**, a także **dostępność produktów wytworzonych w ramach projektu**.

Dostępność - rekrutacja

- **Rekrutacja** uczestników projektu powinna zostać przeprowadzona w sposób **umożliwiający wzięcie udziału** w tym procesie (a tym samym w projekcie) każdej zainteresowanej osobie.
- Niezbędne jest **prowadzenie rekrutacji w sposób uwzględniający** **możliwość dotarcia do informacji o projekcie i oferowanym** **w nim wsparciu przez osoby z różnymi niepełnosprawnościami.**
- Istotny jest **dobór kanałów informacyjnych odpowiednich dla odbiorców**, aby maksymalnie wykorzystać wybrany środek przekazu.

Dostępność - internet

- Wiadomości o projekcie powinny być **zamieszczane na stronach internetowych**, z których korzystają osoby z niepełnosprawnościami (np. www.niepelnosprawni.pl, www.bezbarier.pl).
- Ma to szczególne znaczenie dla środowisk, np. osób głuchych czy niewidomych, które szukają informacji na konkretnych, dostępnych dla nich stronach (np. www.pzg.org.pl, www.glusitv.pl, www.pzn.org.pl).

Dostępność - internet

- Pamiętać należy, że **dostępność przekazu jest równie ważna jak zamieszczanie informacji o projektach na stronach**, z których korzystają osoby z niepełnosprawnościami.
- Wśród przykładów zapewnienia dostępnego przekazu wskazać można m.in.:
 - nagranie komunikatu w formie wideo z napisami (audio deskrypcja),
 - nagranie z napisami w języku łatwym,
 - nagranie z tłumaczem języka migowego.

Dostępność – informacja, promocja

- **Zapewnienie dostępności** informacji o projekcie wymaga przede wszystkim **odpowiedniego zaprojektowania materiałów informacyjno-promocyjnych**, takich jak plakaty, ulotki, ogłoszenia prasowe.
- Powinny one zostać opracowane z wykorzystaniem **tekstu łatwego w odbiorze** – zarówno w warstwie językowej, jak i prezentacyjnej.
- W warstwie językowej zasady obejmują m.in.:
 - stosowanie prostej składni,
 - unikanie żargonu, skrótów,
- stosowanie strony biernej zamiast czynnej oraz unikanie zaprzeczeń.
- W warstwie prezentacyjnej to przede wszystkim: **stosowanie czcionek bezszeryfowych o dużym rozmiarze, wyrównywanie tekstu do lewego marginesu oraz unikanie stosowania kapitalików i kolorów.**

Dostępność – Tekst

- **Czcionka szeryfowa Times New Roman (20pt)**

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Etiam eu libero et tortor lobortis vulputate. Donec sit amet dui volutpat, imperdiet turpis ac, congue orci. Donec et odio in magna egestas hendrerit in vitae eros. Nunc condimentum euismod quam, vitae vehicula arcu venenatis vel.

- **Czcionka Arial (20pt)**

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Etiam eu libero et tortor lobortis vulputate. Donec sit amet dui volutpat, imperdiet turpis ac, congue orci. Donec et odio in magna egestas hendrerit in vitae eros. Nunc condimentum euismod quam, vitae vehicula arcu venenatis vel.

Dostępność - internet

- Dotarcie z informacją o projekcie i prowadzonych działaniach rekrutacyjnych wymaga **zapewnienia dostępności stron WWW**, na których publikowane są treści.
- **Witryny internetowe** podmiotów realizujących zadania finansowane ze środków publicznych, do których zalicza się środki EFS – **muszą być zgodne ze standardem WCAG 2.0 co najmniej na poziomie AA.**
- Dostępna strona internetowa pozwala na uniwersalne, wygodne oraz intuicyjne korzystanie z publikowanych na niej informacji.
- Dzięki zastosowaniu zasady dostępności treści są osiągalne dla wszystkich osób, w tym m.in. niepełnosprawnych sensorycznie -niewidomych, niedowidzących, niedosłyszących, głuchoniewidomych), manualnie – z ograniczeniami ruchowymi, a także intelektualnie.

Dostępność w internecie

***Web Content
Accessibility Guidelines
(WCAG 2.0)***

www.fdc.org.pl/wcag2

WCAG 2.0 – 25 zaleceń dla redaktorów elementy wybrane

- Wszystkie elementy graficzne powinny mieć zwięzły tekst alternatywny.
- Należy unikać animowanych elementów, poruszających się tekstów, ponieważ rozpraszają one wszystkich użytkowników
- Wszystkie pliki dźwiękowe (audycje, wywiady, wykłady) powinny być uzupełnione o transkrypcję tekstową.
- Wszystkie plik wideo powinny być uzupełnione o napisy dla osób głuchych.
- Pliki PDF, Word i inne popularne formaty do ściągnięcia powinny być przygotowane jako dostępne. Np. pliki PDF powinny mieć strukturę, która pomaga osobom niewidomym przeglądanie takich dokumentów
- Teksty zamieszczone w serwisie powinny być napisane w miarę możliwości w jak najprostszy sposób

WCAG 2.0 – 25 zaleceń dla redaktorów elementy wybrane

- Teksty powinny być opublikowane w czytelny sposób – podzielone na paragrafy, listy i inne sekcje; niejustowane do prawej strony; skróty literowe powinny być rozwinięte.
- Nawigacja (menu) powinna być spójna, logiczna i niezmienna w obrębie serwisu.
- Kontrast kolorystyczny wszystkich elementów przekazujących.
- Stronę powinno dać się znacząco (co najmniej 200%) powiększyć narzędziami przeglądarki.
- Cytaty powinny być odpowiednio wyróżnione – co najmniej cudzysłowami

Dostępność dla osób z niepełnosprawnościami

- Dostępność związana jest z umożliwieniem przez projektodawcę wszystkim zainteresowanym udziału w organizowanych spotkaniach rekrutacyjnych oraz w procesie mogącym obejmować takie etapy, jak rozmowę z doradcą zawodowym czy test wiedzy i umiejętności.
- **Niezbędne jest więc zagwarantowanie, że wszystkie spotkania oraz poszczególne etapy realizacji projektu będą dostępne dla osób z różnymi niepełnosprawnościami m.in. poprzez:**
 - umiejscowienie ich w dostępnych budynkach,
 - obecność tłumacza języka migowego,
 - asystenta, który zapewni pomoc w wypełnieniu formularzy,
 - Stosowanie pętli indukcyjnej

**JAK REALIZOWAĆ ZASADĘ
RÓWNOŚCI SZANS KOBIEC I MĘŻCZYŹN
W PROJEKTACH FINANSOWANYCH
Z FUNDUSZY EUROPEJSKICH 2014-2020**

Poradnik dla osób realizujących projekty oraz instytucji systemu wdrażania

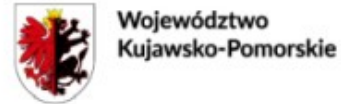

**Prosto o konkursach
Funduszy Europejskich**
Poradnik efektywnego pisania

@wuptorun

facebook.com/wup-torun

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Dziękuję za uwagę

Maciej Smolarek

**e-mail:
promocjaefs@wup.torun.pl**

tel. 56 669 39 39

**Wojewódzki Urząd Pracy
w Toruniu**